

BULLETIN

Hlavní výstupy programu 339. zasedání RVVI dne 26. října 2018

RVVI SE OPĚT ZABÝVALA ROZPOČTEM NA VĚDU, IMPLEMENTACÍ NOVÉ METODIKY 2017+ A SYSTÉMEM FINANCOVÁNÍ VELKÝCH VÝZKUMNÝCH INFRASTRUKTUR

Rada pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) se v pátek 26. října 2018 sešla na pravidelném zasedání. K hlavním tématům patřilo řízení nespotřebovaných výdajů ve vazbě na výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj na rok 2019, průběh hodnocení výzkumu podle Metodiky 2017+ a financování velkých výzkumných infrastruktur.

Rada projednala podíl nespotřebovaných výdajů vůči všem vládním výdajům na výzkum, vývoj a inovace. Celkové výdaje na rok 2019 činí 35,9 miliardy korun, na roky 2020 a 2021 se počítá s vládními výdaji ve výši 37,5 miliardy korun. Ke konci roku 2018 by mělo dojít u drtivé většiny poskytovatelů ke snížení nespotřebovaných výdajů, s jejich nárůstem se počítá pouze u GA ČR a TA ČR. I tak se v celkovém vyjádření očekává pokles nespotřebovaných výdajů národního charakteru z 6,9 miliardy na 6,1 miliardy korun. Část nespotřebovaných výdajů z letošního roku plánuje RVVI využít pro rozvoj nových programů účelové podpory a rovněž pro financování excelentních vědců v rámci tzv. ERC grantů.

Rada taktéž diskutovala výsledky aktuálně zveřejněného šetření Českého statistického úřadu: v roce 2017 dosáhly celkové výdaje na výzkum a vývoj v Česku rekordních 90,4 mld. Kč a meziročně vzrostly o 10,3 mld. Kč. Celkové výdaje přitom tvořily 1,79% podíl na HDP. Ze státního rozpočtu bylo na výzkum a vývoj vynaloženo v roce 2017 poprvé více než třicet miliard korun (31,2 mld. Kč). Nejvíce výdajů na výzkum jde přesto z podnikatelské sféry, která se na celkovém financování podílí 60 %, následují vládní výdaje a zdroje plynoucí z EU.

Místopředseda RVVI Karel Havlíček k tomu uvádí: „Máme velkou ambici posilovat podíl růstu výdajů na výzkum a vývoj, a to na hladinu 2 % z HDP. S ohledem na slušný růst ekonomiky a HDP toho nelze dosáhnout pouze vládními výdaji, ale musíme dále motivovat podnikatelský sektor k investicím do výzkumu a rovněž zapojovat evropské zdroje. Dvoupodílný podíl investic do výzkumu nás posune do evropské elitní desítky.“

Rada se rovněž zabývala průběhem implementace nové metodiky hodnocení rozvoje výzkumných organizací. Rada mj. schválila Metodiku 2017+ pro kompletní hodnocení v rámci vysokých škol a dále harmonogram tzv. tripartit, tedy zástupců poskytovatelů, odborných panelů a RVVI. Rada se současně jednohlasně postavila za celou Metodiku 2017+, podpořenou jak většinou tuzemské odborné veřejnosti, tak zahraničními odborníky a důrazně odmítla revokaci dosavadních výsledků metodiky.

Jednání k tématu velkých výzkumných infrastruktur se opět účastnil ministr školství Robert Plaga. Rada kvitovala redukci a ekonomickou konsolidaci počtu infrastruktur z 58 na 49 projektů a uložila předložit kritéria pro jejich kategorizaci, a to do 30. 11. 2018. Současně zvýšila výdaje na velké výzkumné infrastruktury o 170 mil Kč ročně, z 1,72 miliardy korun na 1,89 miliardy.

Ihned po skončení zasedání Rady následovalo setkání premiéra a předsedy RVVI Andreje Babiše a místopředsedy Karla Havlíčka s německou kancléřkou Angelou Merkelovou. V rámci pracovního oběda projednali vzájemnou spolupráci v oblasti vědy a výzkumu, diskutovali nástroje vládní podpory vědy, zapojování mladých talentů do výzkumu a vládní strategie vedoucí k excelenci ve výzkumu. Byla diskutována i spolupráce v rámci největšího výzkumného laserového centra na světě ELI Beamlines, vybudovaném v Dolních Břežanech a spolupráce mezi českými a německými organizacemi v Průmyslu 4.0. ✘

Z pracovního setkání premiéra A. Babiše a místopředsedy RVVI K. Havlíčka s německou kancléřkou A. Merkelovou k tématu spolupráce v oblasti VaVaI.
Foto: Úřad vlády ČR

TÉMA: ČEŠTÍ VĚDCI SE BUDOU UČIT OD IZRAELE. PREMIÉR BABIŠ JMENOVAL ORNU BERRY ČLENKOU MEZINÁRODNÍ RADY PŘI VLÁDNÍ RVVI

Předseda vlády Andrej Babiš, který je zároveň předsedou vládní RVVI, přijal dne 22. listopadu společně s místopředsedou Karlem Havlíčkem jednu z největších kapacit izraelské vědecko-technologické obce paní Ornu Berry. Premiér jí předal během pracovního setkání jmenovací dekret - jedna z čelních vědkyň Státu Izrael se tak stává členkou Mezinárodního poradního orgánu RVVI.

Izrael je světovým vzorem ve výzkumu a inovacích, zejména v převodu výsledků excelentního výzkumu do komerční praxe. Koncentrace izraelských vědeckých úspěchů nemá globálně obdoby. Dynamický rozvoj proslulého start-upového ekosystému a úspěchy inovativní ekonomiky jsou pro Izrael určující. Investice do vědy a výzkumu zde každoročně dosahují výše přes 4 % HDP a v kombinaci s mírou investic do inovací na počet obyvatel drží Izrael ve světě prvenství.

Návštěvě týmu Dr. Orny Berry v ČR předcházela v posledních měsících četná jednání, rozjela se univerzitní spolupráce, aktivní je Akademie věd ČR a připravila se řada programů na podporu společných podnikatelských aktivit spojených s výzkumem. Česká republika má v Izraeli dokonce svoji vědeckou diplomatku, která dosahuje na poli společného výzkumu prvních hmatatelných úspěchů. Podle RVVI je však třeba více konkrétních výsledků a přestat zde měřit úspěchy pouze skrze počet doktorandů na zahraničních stipendiích, vědeckých misí a podnikatelských konferencí.

Během schůzky premiér Babiš s paní Berry projednali vytvoření systému zapojení českých start-upů do infrastruktury VaVaI a význam zakládání spin-off firem po vzoru Izraele, kde tvoří právě tyto subjekty potenciálně nejsilnější stránku tamní ekonomiky. Poněkud skepticky se Dr. Berry stavěla k zahraničním pobídkám, kde mladí lidé většinou odevzdávají později získanou přidanou hodnotu do zahraničí. V reakci premiéra získají pobídky v ČR nově pouze ty firmy, jejichž aktivity budou spojeny s výzkumem a vývojem. I proto je RVVI v tomto směru důležitým připomínkovým místem pro tvorbu zákona o investičních pobídkách. Premiér při té příležitosti paní Berry sdělil, že významně posiluje

roli rady Rady pro výzkum, vývoj a inovace, která se stává jedním z klíčových nástrojů vládní politiky, a že podpora vědy a výzkumu je prioritou vlády.

Vládní RVVI připravila izraelské návštěvě program s řadou jednání s vedením Akademie věd, Czechinvestu, Ministerstva průmyslu a obchodu a Technologické agentury ČR. Jednání byli přítomni také zástupci ČISOKu a předseda Mezinárodní rady prof. Josef Michl. V debatě se členy RVVI zdůraznila dále Orna Berry nezbytnost stabilního systému veřejné podpory výzkumu, vývoje a inovací opřeného o funkční legislativu, jakož i silný potenciál prohloubení spolupráce ve VaVaI u obou zemí.

Karel Havlíček, místopředseda vládní RVVI ke jmenování izraelské vědkyně a průběhu jednání dodává: „Angažování Orny Berry do Mezinárodní rady při Radě pro výzkum, vývoj a inovace považujeme za průlomovou záležitost. Izrael je v oblasti transferu znalostí do praxe jedním ze světových lídrů a paní Berry v sobě spojuje izraelskou výjimečnost založenou na vysoce funkčním propojení vědy a podnikání. Zřetelně tím i sdělujeme, že posilujeme oblast aplikovaného výzkumu a že jsme připraveni se učit od těch nejlepších. Orna Berry je mimořádná osobnost se světovým věhlasem a jsem si jist, že bude pro celou Radu oživením a přínosem. Navíc tím nekončíme, máme ambici do Rady získávat další vlivné světové vědce. Chceme-li hrát na mezinárodním poli první ligu, nesmíme se bát doplnit tým světovými hráči.”

Orna Berry (1949) je první ženou, která v izraelské vládě zastávala prestižní pozici “Chief Scientist” v letech 1996 až 2000, kdy se zařadila mezi klíčové osobnosti zodpovědné za nastavení podpory průmyslového výzkumu vývoje. Dr. Berry dále stranou vlastní vědecké praxe zastávala vysoké vedoucí funkce v několika izraelských firmách, během kariéry byla mj. předsedkyní americko-izraelského fondu BIRD Foundation na podporu průmyslového výzkumu a zastávala čestné funkce v akademických poradních orgánech. Od r. 2010 byla viceprezidentkou pro vědu a výzkum v izraelské firmě EMC, kterou následně koupil americký DELL, kde nadále působila ve vedení jeho izraelského výzkumného centra.

Orna Berry patří mezi nejvýznamnější izraelské vědce, je současně podnikatelkou v oblasti high-tech, laureátka řady světových cen a držitelka mnoha vědeckých ocenění. ☒

Předání jmenovacího dekretu. Andrej Babiš spolu s Ornou Berry a Karlem Havlíčkem. Foto: Úřad vlády ČR

AKTUÁLNĚ: VÝZKUMY GENOMU PŠENICE A BANÁNU JSOU NADĚJÍ PRO CIVILIZACI. NÁRODNÍ CENU VLÁDY ČESKÁ HLAVA ZA ROK 2018 ZÍSKAL PROF. JAROSLAV DOLEŽEL

Národní cenu vlády Česká hlava získal pro tento rok mezinárodně vysoce uznávaný rostlinný genetik prof. Jaroslav Doležel. Na slavnostním galavečeru v neděli 25. listopadu 2018 obdržel toto nejvyšší vědecké vyznamenání v prostorách VŠE z rukou předsedy vlády Andreje Babiše, který je taktéž předsedou vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Slavnostního aktu se účastní celá řada osobností akademického a firemního prostředí a přenáší jej už tradičně Česká televize.

Národní cenu Česká hlava uděluje jedenkrát ročně vláda právě na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI). Cena je udělována od roku 2005 za mimořádné celoživotní výsledky v oblasti výzkumu a vývoje a s jejím předáním spojeno **finanční ocenění ve výši 1 mil. korun.**

„Vítězství bylo jednoznačné. Pan profesor Doležel splňuje všechny klíčové předpoklady. Přes čtvrt století dělá excelentní výzkum, je to vědec s vysokým mezinárodním přesahem a navíc motivuje mladou výzkumnou generaci, pro kterou je již dnes velkým vzorem. Zkoumání genetické informace uložené v DNA rostlin je navíc samo o sobě vzrušující téma a zásluhou pana profesora jsou tyto poznatky kultivovanou a populární formou předávány široké veřejnosti.“ dodává k volbě letošního laureáta místopředseda RVVI Karel Havlíček.

Prof. Ing. Jaroslav Doležel, DrSc. je vedoucím vědeckým pracovníkem Ústavu experimentální botaniky AV ČR, v.v.i., přednáší na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a je vědeckým ředitelem Centra regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum.

Profesor Doležel je vynikající vědec světového renomé, který se mimořádně zasloužil o českou vědu zejména v oblasti studia rostlinných chromozomů a o vědecký pokrok vůbec.

Jaroslav Doležel založil nový obor genomiky, tzv. chromozomovou genomiku. Jako jeden z prvních na světě vypracoval metodu stanovení velikosti jaderného genomu rostlin pomocí tzv. průtokové cytometrie. Využitím unikátní metody izolace chromozomů přispěl k přečtení složitých genomů hospodářsky významných plodin, včetně pšenice. Vytvořil úspěšný program studia dědičné informace banánovníku, plodiny, jež má zásadní význam při zajišťování potravinové bezpečnosti stovek milionů lidí v rozvojových zemích tropů. Účastní se mezinárodních projektů zaměřených na šlechtění této důležité plodiny, kde zavádí nejnovější metody molekulární biologie.

Výsledky bádání prof. Doležela byly publikovány v nejprestižnějších vědeckých časopisech, včetně Nature a Science. Jeho metody a jím navržená sestava standardů jsou celosvětově používané už více než čtvrt století.

I když je Doleželovým celoživotním zájmem badatelský výzkum, vždy se snažil o praktické uplatnění získaných výsledků. I proto koncipoval jeden z nejúspěšnějších programů Strategie AV 21 „Potraviny pro budoucnost“, jehož je koordinátorem.

Program se věnuje popularizaci vědeckých výsledků a vědecké činnosti vůbec, podporuje řešení problémů souvisejících se zajištěním dostatku potravin a kvalitní výživy a urychluje přenos výsledků do praxe.

Od roku 2004 je Jaroslav Doležel členem Učené společnosti ČR a za své výsledky obdržel řadu prestižních ocenění. ☒

Národní cena vlády Česká hlava předána. Foto: Míkuláš Křepelka, archiv Česká hlava PROJEKT

PREMIÉR BABIŠ UDĚLIL CENU PŘEDSEDY RADY PRO VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE ZA ROK 2018

Premiér Andrej Babiš, který zároveň předsedá vládní RVVI, dne 29. října 2018 na slavnostním aktu v Hrzánském paláci udělil Cenu předsedy Rady pro výzkum, vývoj a inovace profesoru Jaroslavu Petrovi. Slavnostního ocenění se účastnili zástupci akademické obce v čele s ministrem školství Robertem Plagou, členy RVVI, předsedkyní Akademie věd ČR Evou Zažímalovou, předsedkyní Grantové agentury ČR Alicí Valkárovou, předsedou Technologické agentury ČR Petrem Konvalinkou a dalšími osobnostmi.

Jde o ocenění určené významným vědeckým pracovníkům, ale také novinářům, učitelům, podnikatelům, cestovatelům a průkopníkům, kteří popularizují poznání, publikují k tématům vědy a techniky a předávají své poznatky o vědeckých výsledcích nejširší veřejnosti. Cena je udělována jednou ročně za propagaci nebo popularizaci výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Držitelem ocenění se pro letošní rok stal prof. Ing. Jaroslav Petr, DrSc. za obor biologických a zemědělských věd. Profesor Petr se věnuje popularizaci vědy systematicky a nezištně už skoro 30 let. Zmínit je třeba jeho letitou spolupráci s Českým rozhla-

sem a časopisem Věda a technika mládeži – dále publikoval v Lidových novinách nebo magazínech 21. století, Medical Tribune, Vesmír, Psychologie dnes. Je autorem řady populárně naučných publikací, v současnosti například dokončuje knihu s pracovním názvem „Desatero smyslů“ o smyslovém vnímání v živočišné říši.

Premiér v proslovu zdůraznil, že **podpora vědy a výzkumu má za této vlády jednoznačnou prioritu**. I proto se rozhodl postavit do čela vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace a zavázal vládu ke zvyšování výdajů na výzkum. V součtu vládních, podnikových a evropských zdrojů chce docílit minimálně **2% podílu HDP ve výdajích na vědu**, což by Českou republiku posunulo do evropské desítky nejinnovativnějších zemí.

„Pokud chceme posílit vnímání vědy ve společnosti i mimo akademická pracoviště, laboratoře a výzkumná centra, je třeba, abychom o ní dokázali srozumitelně, nadšeně, ale současně jednoduše komunikovat i mimo odbornou obec. Propagace vědy zůstává často opomíjená. Tato cena je proto důkazem, že i na národní úrovni chceme propagátory na poli vědy a výzkumu ohodnotit a docenit,“ sdělil k významu Ceny během slavnosti premiér.

S Cenou je spojeno **finanční ocenění ve výši 350 tisíc korun**. ☒

Držitelem prestižní Ceny předsedy RVVI se letos stal prof. Jaroslav Petr. Foto: Úřad vlády ČR

Z PROGRAMU ŘÍJNOVÉHO ZASEDÁNÍ RVVI

Rada schválila stanovisko k Závěrečnému hodnocení programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní kulturní identity (NAKI) v gesci Ministerstva kultury, a dále stanoviska k návrhu Programu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací GAMA 2 (Technologická agentura ČR) a návrhu Programu na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2020–2028 (Ministerstvo zdravotnictví). Rada zároveň požádala jednotlivé resorty, aby při přípravě nových programů výzkumu

a vývoje kladly důraz na stanovení konkrétních indikátorů tak, aby jejich plnění odpovídalo cílům jednotlivých programů.

Členové RVVI dále schválili zprávu o činnosti Rady za rok 2018 a zprávy o činnosti poradních orgánů Rady za rok 2018, které byly dále postoupeny do meziresortního připomínkového řízení.

Radní byli v dalších bodech jednání mj. informováni o zpracování Analýzy stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím v roce 2017 a o činnosti vědeckých diplomatů. ☒

